

GİRİŞİMCİ İŞADAMLARI VAKFI

E-BÜLTEN

ÜLKE BÜLTENİ KASIM 2014 – KIBRIS

► Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Nüfus	274.436 (2008)
Dil	Türkçe
Din	İslam (% 99)
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	Derviş EROĞLU

Temel Ekonomik Göstergeler

	2005	2006	2007	2008
GSMH (milyon \$)	2.327	2.845	3.598	3.995
Kişi Başına GSMH (\$)	10.567	11.837	14.765	16.158
Reel Büyüme Hızı (%)	13,5	13,2	1,5	-3,4
Enflasyon Oranı (%)	2,7	19,2	9,4	14,5
İhracat (milyon \$)	68,1	68,1	83,7	83,7
İthalat (milyon \$)	1.255	1.376	1.539	1.680
Bütçe Açığı (milyon \$)	185	287	221	369
İşsizlik Oranı (%)	8,20	9,40	9,40	9,80
Net Turizm Geliri (Milyon \$)	328	303	381	383

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Kıbrıs, Akdeniz'in Sicilya ve Sardinya'dan sonra üçüncü büyük adasıdır.

KKTC'nin toplam yüzölçümü 3.355 km²'dir ve adanın üçte birine karşılık gelmektedir. Yaklaşık olarak ada sahillerinin yarısı KKTC sınırları içerisindedir.

KKTC'nin kuzeyinde 65 km mesafede Türkiye, doğusunda 112 km mesafede Suriye, 267 km mesafede İsrail ve 162 km mesafede Lübnan, güneyinde GKRY ve 418 km mesafede Mısır, batısında ise 965 km mesafede Yunanistan yer almaktadır.

Başkent Lefkoşa Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin en büyük kentidir. Deniz kıyısında yer alan Gazimağusa ve Girne de diğer önemli kentlerdir. Güzelyurt ve Lefke ise geniş narenciye bahçeleri ile ünlü iki şehirdir.

KKTC'de ekilebilen %45 verimli arazinin %20'si sulanmaktadır. KKTC genelinin %20'si ormanlık alan olup yoğun bir ağaçlandırma programı devam etmektedir.

Kuzey Kıbrıs'ın iklimi tipik bir Akdeniz iklimidir. Yazları uzun ve kurak, kışları ise yağmurludur. Yıllık ortalama sıcaklık 19 derecedir. Yaz ortası sıcaklık 40 derece civarında seyretmektedir. Kışın hava oldukça yumuşaktır ve yıllık ortalama 500 mm yağmur düşmektedir

GİV-ULUSLARARASI İLİŞKİLER

ADRES : Bahariye Mevlevihanesi, Merkez Mah. Silaharağa Cad. No:12 Eyüp/İSTANBUL,

E-POSTA : uluslararasıiliskiler@giv.org.tr, TELEFON : 0 (212) 418 60 18

KONSEY BAŞKANI: Ali İhsan SEÇER, GENEL SEKRETER : Bahri ÇETİN DERLEYEN: Murat KARABULUT

Siyasi ve İdari Yapı

KKTC Anayasası bir temsili demokrasiyi öngörür. Egemenlik KKTC yurttaşlarından oluşan halkındır ve halk adına görevlendirilen organlar eliyle kullanılır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çok partili demokrasi uygulanmaktadır. Cumhurbaşkanı, devletin başıdır ve beş yılda bir genel seçim ile seçilmektedir. Yasama yetkisi 50 üyeli Cumhuriyet Meclisi tarafından yürütülmektedir. Ülkede yürütme yetkisi ise Cumhurbaşkanı tarafından atanan Başbakan'ın yönetiminde oluşturulan Bakanlar Kurulu'na verilmiştir. Milletvekilliği genel seçimleri beş yılda bir yapılmaktadır.

KKTC, ülkenin etkin bir şekilde yönetilebilmesi için 5 bölgeye ayrılmıştır; Lefkoşa, Gazi Mağusa, Girne, Güzelyurt ve İskele.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

KKTC 2008 yılı itibariyle 3.995 milyon dolarlık bir Gayrisafi Milli Hasılaya sahiptir.

2009 yılı tahmini verilerine göre GSYİH içinde tarım sektörü %6.4, sanayi sektörü %10, inşaat sektörü %6.5, turizm ve ticaret sektörleri %12.8, ulaştırma ve haberleşme %12.2, mali kuruluşlar %7.5, konut sahipliği %3.9, hizmetler sektörü %10.8, kamu hizmetleri %22.6 ve ithalat vergileri %7.3 paya sahiptir.

Kişi başına düşen milli gelir 2008 yılında 16.158 US Dolarıdır.

Ülke için turizm ve eğitim sektörü büyük gelir kaynağıdır.

Dış ticaret açısından bakıldığında ülke büyük dış ticaret açığına sahiptir. 2009 yılında 1.3 milyar dolarlık ithalata karşılık, 71 milyon dolar tutarında ihracat yapılmıştır. İhraç edilen ürünlerin büyük kısmı tarım, gıda ve içecek sektörü ürünleridir.

Ülkede sadece belirli sanayi dallarında üretim mevcuttur.

İstihdam-İşgücü İstatistikleri

	2005	2006	2007	2008
İstihdam	85.583	91.815	89.787	91.223
İşsiz Sayısı	7.665	9.552	9.361	9.881
İşsizlik Oranı (%)	8,20	9,40	9,40	9,80

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü

KKTC'nin nüfusu 2008 yılı itibariyle 274.436'dır. Nüfus artış hızı ise %2.4'dür.

Nüfus İstatistikleri

	2005	2006	2007	2008
Nüfus	220.289	257,513	268.011	274.436
Nüfus Artış Hızı (%)	1,0	16,9	4,1	2,4
Nüfus Yoğunluğu	68,0	79,4	82,7	84,7
Kaba Doğum Hızı (Binde)	16,0	14,9	15,0	15,4
Kaba Ölüm Hızı (Binde)	7,0	6,7	6,8	6,8
Doğal Artış Hızı (%)	0,9	0,8	0,9	0,9
Doğustaki Yaşam Ümidi (Yıl)				
Erkek	71,0	71,4	71,5	71,7
Kadın	75,6	76,0	76,2	76,4
Okullaşma Oranı (%)				
Okul Öncesi	100	100	100	100
İlkokul	100	100	100	100
Ortaokul	100	100	100	100
Genel ve Teknik Lise	95	84	78	77
Yüksek Öğretim	81	72	81	78

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü

Ülkenin Dış Ticareti İhracatında Başlıca Ürünler

KKTC'nin ihraç ettiği başlıca ürünler; süt ürünleri, narenciye, rakı, demir, alüminyum ve bakır döküntü ve hurdaları, alçı taşı, konfeksiyon, narenciye konsantresi, piliç eti, patates, sebzeler, sigara, ilaç, büyük baş ve küçük baş hayvan derisi (tuzlanmış), keçi boynuzu, tütün, votka ve narenciye esans yağdır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

KKTC'nin ithalatında en büyük pazar payına sahip ülke Türkiye'dir. 2009 yılında gerçekleştirilen ithalatın %69.6'sı Türkiye'den, %15.5'i AB ülkelerinden, %6.6'sı Uzakdoğu ülkelerinden, %3.9'u Ortadoğu ülkelerinden, geri kalan kısmı diğer Avrupa ülkelerinden ve diğer ülkelerden yapılmıştır.

KKTC'nin ithalatında Türkiye'den sonra en önemli paya sahip ülkeler; İngiltere, Almanya, Japonya, Rusya Federasyonu, Ukrayna, İsrail, Çin, İtalya, İspanya, Hollanda, Fransa, A.B.D. ve Romanya'dır.

KKTC'nin ihracatı 2008 yılında 83 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2009 yılında 71 milyon dolara düşmüştür. KKTC'nin ihracatında da en önemli paya sahip ülke Türkiye'dir. KKTC'nin ihracatında Türkiye'nin payı 2008 yılında yaklaşık %50 civarında, 2009 yılında ise %54 civarında olmuştur.

Güney Kıbrıs ile Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında Ticaret KKTC ile Güney Kıbrıs arasındaki ticaret "Yeşil Hat Tüzüğü"ne tabidir. AB Konseyi, "Yeşil Hat Tüzüğü" olarak da anılan KKTC

GİV-ULUSLARARASI İLİŞKİLER

ADRES : Bahariye Mevlevihanesi, Merkez Mah. Silaharağa Cad. No:12 Eyüp/İSTANBUL,

E-POSTA : uluslararasıiliskiler@giv.org.tr, TELEFON : 0 (212) 418 60 18

KONSEY BAŞKANI: Ali İhsan SEÇER, GENEL SEKRETER : Bahri ÇETİN DERLEYEN: Murat KARABULUT

Sayfa 3

toprakları ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında mal, hizmet ve kişilerin dolaşımı konusunu düzenleyen tüzüğü 29 Nisan 2004 tarihinde kabul etmiştir. Söz konusu Tüzük 17 Şubat 2005 tarihinde tadil edilmiştir. Tüzük uyarınca Kıbrıs Cumhuriyeti'ne ihraç edilecek ürünler için gereklibelgeler Kıbrıs Türk Ticaret Odası tarafından verilmektedir. Bu ürünler herhangi bir gümrük vergisine veya eş etkili mükellefiyete tabi olmamaktadır.

Yeşil Hat Tüzüğü kapsamında 2009 yılında Güney Kıbrıs'tan 1.2 milyon dolar ithalat gerçekleşmiştir.

İthalatı gerçekleştirilen başlıca ürünler;

- Dolgu sıvama maddeleri
- Gazeteler ve periyodik yayınlar
- Kiremitler
- LPG gazıdır.

Yeşil Hat Tüzüğü kapsamında 2009 yılında KKTC'den Güney Kıbrıs'a 7.6 milyon dolar tutarında ihracat yapılmıştır.

İhraç edilen başlıca ürünler;

- Patates
- Mobilya
- Balık
- Mermer
- Plastikten diğer eşyalar
- Alüminyumdan diğer eşyalar
- İnşaat tuğlaları
- Boya
- Kapı ve pencere
- İnşaat malzemeleri
- Külçe kurşun
- İşlenmiş taş
- Yüzeyi cilalanmış taş
- Unlu mamullerdir

Türkiye ile Ticaret

Türkiye'nin KKTC'ye ihracatında en önemli paya sahip sanayi ürünleri; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, ilaçlar (dozlandırılmış), demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş), mobilyalar vb. aksam ve parçaları, çimento, petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar, yıkama-temizleme müstahzarları, demir/çelikten inşaat ve aksamı, alüminyum çubuk ve profiller, buzdolapları, dondurucular, tuvalet kağıtları, kağıt havlu, kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası, otomatik bilgi işlem makineleri, tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar, eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül, gazeteler ve periyodik yayınlar, yontulmaya, inşaat elverişli işlenmiş taşlar (kayagan hariç), izole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar, Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb., izole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik kablolar, plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb., azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları, televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler, sırlı seramikten döşeme, kaldırım taşları, şömine, duvar karosu, demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller, kauçuktan yeni diş lastikler, oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçalarıdır.

Türkiye'nin KKTC'ye ihracatında başlıca tarım, gıda ve içecek sanayi ürünleri ise; sular (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş), etil alkol-alkollü içkiler ve likör-alkol derecesi %80'den az- tağyir edilmemiş, ekme, pasta, kek, bisküvi vs., biralalar (malttan), peynir ve lor, çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları, diğer sebzeler (sirke/asetik asitten başka usulde hazır konserve) ve ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağlarıdır (kimyasal olarak değiştirilmemiş).

GİV-ULUSLARARASI İLİŞKİLER

ADRES : Bahariye Mevlevihanesi, Merkez Mah. Silaharağa Cad. No:12 Eyüp/İSTANBUL,

E-POSTA : uluslararasiiliskiler@giv.org.tr, **TELEFON** : 0 (212) 418 60 18

KONSEY BAŞKANI: Ali İhsan SEÇER, **GENEL SEKRETER** : Bahri ÇETİN **DERLEYEN**: Murat KARABULUT

KKTC tarafından Türkiye'ye ihraç edilen başlıca ürünler ise; narenciye, peynir (hellim, kaşar peyniri,lor), demir-çelik döküntü ve hurdaları, altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde), alçı taşı, anhidrit ve alçılar, meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış), kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları, patates (taze/soğutulmuş), diğer sebzeler(taze soğutulmuş) ilaçlar (dozlandırılmış),alüminyum döküntü ve hurdaları, düğümlü, sarmalı halılar, yer kaplamaları, çimentodan, betondan,suni taştan eşya ve tuzlanmış ham derilerdir.

Kuzey Kıbrıs T.C. - Düzenlenen Önemli Fuarlar Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

ULUSLARARASI KKTC FUARI (Lefkoşa - Haziran/Her Yıl)

Web Sitesi : <http://www.akib.org.tr/akib.php?HID=141&sayfa=yurtdisifuarlar.html>

KIBRIS GEZİLECEK YERLER - TARİHİ MEKANLAR

Kıbrıs'ta yerleşime ait ilk izler Neolitik Çağ'a aittir. Birçok kez el değiştiren Kıbrıs, 1570 yılında Lefkoşa'nın Osmanlılar tarafından ele geçirilmesi ile 300 yıl sürecek Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Kıbrıs, başlı başına bir tarih adasıdır. Hemen her yerinde ünlü isimlere ve devirlere ait izler yer alır.

Girne Kalesi, 7. yüzyılda Arap akınlarına karşı kentin korunması için yapılmıştır. Kalenin yenileme süreci 1373'te Cenevizliler Kuşatması ile ara bulmuş ve ardından tekrar devam etmiştir. Venedikliler ele geçirdiklerinde, Osmanlı saldırılarına göre yeniden inşa etmişler ancak bu önlemlere rağmen 1570 yılında kaleyi Osmanlılar'a teslim etmişlerdir.

Girne dağlarında 950 metre yükseklikte kurulan Buffaveneto Kalesi, Lüzinyanlılar döneminde hapisane olarak kullanılmıştır. İsmi de Aslan Şatosu olarak bilinmekteymiş. Buffavento'nun kelime anlamı ise "rüzgara boyun eğmeyen" demektir. Kaleden bakıldığında Trodos Dağları ve Lefkoşa'nın tüm güzelliği gözler önündedir.

Gotik sanatın eşsiz örneklerinden olan Bellepais Manastırı, Beşparmak Dağları'nın eteklerinde kurulmuştur. İsmi Fransızca'da Barış Manastırı anlamına gelmektedir. Kıbrıs, Osmanlılar tarafından alındıktan sonra manastır, Yunan Ortodoks Kilisesi'ne verilmiş.

Türklerin Kıbrıs'ı almak üzere olduğu dönemde Venedikliler Lefkoşa şehrini savunabilmek için kentin çevresindeki eski Lüzinyan surlarının yerine 1567 yılında yeni Lefkoşa surlarını yapmaya başladılar. Daire şeklinde 3 mil çevresi olan bu surların üzerinde her biri bir kale sayılabilecek 11 burç ve 3 kapı bulunuyor.

Eski Arkhangelos Kilisesi, Girne ve çevresinde toplanan ikonların sergilendiği bir ikon müzesi olarak kullanılıyor. Kilisenin çan kulesi, 1860 yılında inşa edilmiş olan kiliseye 25 yıl sonra ilave edilmiş ve Girne'nin her yerinden görünüyor.

Arap saldırılarına karşı koruması için yapılan kalelerden birisi de St Hilarion Kilisesi'dir. İsmi bir azizden gelmektedir. Buraya 10. yüzyılda manastır ve kilise inşa ettirilmiştir. Kalenin adına ilk kez 1191'li yıllarda rastlanmıştır.

Selimiye Cami, Kıbrıs'taki en büyük görkemli ibadethane ve en önemli gotik mimari eser olarak kabul ediliyor.

Kıbrıs Hava Durumu

Güneybatı Asya'da bulunan Kıbrıs, Akdeniz'in üçüncü büyük adasıdır. Hava durumu sıcak, yumuşaktır ve dört tarafı denizlerle çevrilidir.

GİV-ULUSLARARASI İLİŞKİLER

ADRES : Bahariye Mevlevihanesi, Merkez Mah. Silahtarağa Cad. No:12 Eyüp/İSTANBUL,

E-POSTA : uluslararasiiliskiler@giv.org.tr, **TELEFON :** 0 (212) 418 60 18

KONSEY BAŞKANI: Ali İhsan SEÇER, **GENEL SEKRETER :** Bahri ÇETİN **DERLEYEN:** Murat KARABULUT